

Економічна роль інформації. Інформаційний потенціал національної економіки

Інформація перебуває у постійному русі та розвитку, лишаючись основою всіх світових подій та явищ. Залежно від рівня розвитку суспільства, інформація має специфічні форми прояву, по-різному впливає на процеси соціально-економічної розбудови як кожної окремої країни, так і всього світового господарства [1, С.97]. Нині, коли людство переживає процеси повсюдного впровадження інформаційних та телекомунікаційних технологій, коли знання набувають рушійної сили в економічному розвитку, коли майже всі країни світу перейшли на шлях ринкової економіки, інформація набуває свого нового значення, перетворюючись на економічну категорію.

Інформація – це документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються в суспільстві, призначені для передачі в процесі комунікації, аналізу того чи іншого явища об'єктивної реальності.

Сучасний стан розвитку суспільства характеризується такими рисами:

- продукування інформації як такої – це вже самостійна виробнича галузь, тобто вид економічної діяльності;
- інформація нині є невід'ємним фактором будь-якого виробництва, фундаментальним ресурсом постіндустріальної економіки;
- інформація вже давно стала товаром;
- інформація – це елемент ринкового механізму, який поряд з ціною та корисністю впливає на визначення оптимального стану національної економіки та її рівноваги;
- інформація в сучасних умовах стає одним із найважливіших факторів у конкурентній боротьбі;
- інформація є єдиним необмеженим економічним ресурсом, який не споживається в процесі виробництва, а навпаки – має здатність до зростання, уточнення та самоудосконалення.

Інформація додає вартості не лише праці або капіталу, а й самій собі. Дані – це сукупність не пов'язаних між собою фактів. Дані можуть бути перетворені на інформацію шляхом аналізу, виявлення зв'язків, виділення найважливіших фактів, їхнього синтезу. В інформації більше цінності, ніж в даних; інформація – це дані, які трансформувалися у значущу форму, придатну до доцільного використання. Інформаційні блоки, у свою чергу, можуть бути оброблені, перетворені на цілісний корпус знань [3, С.118].

Поняття „дані”, „інформація”, „знання” часто використовуються як взаємозамінні, тому що факти, які на одному рівні сприймаються як інформація, на вищому рівні можуть використовуватись як дані для подальшого аналізу, на основі яких робляться важливі висновки і прогнози. Проте вихідні дані замінити нічим не можна.

Інформаційний потенціал – це наявні обсяги інформаційних ресурсів, інформаційної техніки і технологій та інших засобів і можливостей створювати, збирати, накопичувати, обробляти та використовувати

різноманітні форми інформації для задоволення інформаційних потреб суспільства.

Зростає роль інформаційного чинника і в структурі господарського механізму. Інформація, носієм якої є людський потенціал, в структурі господарського механізму здійснює такі функції:

- надає інформацію споживачам та виробникам стосовно внутрішньої та зовнішньої ринкової кон'юнктури;
- вирівнює в правах різних суб'єктів ринкових відносин, сприяючи збереженню конкуренції та недопущенню дії монопольної влади;
- підвищує рівень управлінського професіоналізму суб'єктів регіонального та державного управління;
- сприяє інтелектуалізації та гуманізації ринкових відносин, усвідомленню еволюції ролі людини в системі взаємоузгодження інтересів виробників та споживачів.

До **національного інформаційного ресурсу** відноситься уся належна Україні інформація, включаючи окремі документи і масиви документів, незалежно від змісту, форми, часу і місця їх створення, форми власності, а також кінцеві результати інтелектуальної, творчої діяльності, зафіксовані на будь-яких носіях інформації, доступні для використання особою, суспільством і державою через засоби масової інформації та телекомунікації, архіви, бібліотеки, музеї, фонди, банки даних, публічні виступи, художньо-виконавську діяльність тощо.

Інформаційний ресурс має ряд особливостей, які відрізняють його від традиційних виробничих ресурсів, зокрема:

- інформація впливає на ефективність виробництва без фізичного збільшення традиційних ресурсів;
- інформація діє на суб'єктивний фактор виробництва – людину, його характер, особливості;
- інформація є необмеженим чинником, який не використовується в процесі виробництва, а навпаки зростає;
- інформація пришвидшує процес виробництва за рахунок скорочення періодів виробництва та обігу фондів.

Таким чином, можна вести мову про те, що саме інформаційний ресурс здатен значно підвищити ефективність національної економіки без будь-якого помітного збільшення обсягів використання інших ресурсів (праці, землі та капіталу).

Інформаційний ресурс діє у рамках **національного інформаційного простору України**, що становлять собою сукупність суб'єктів, відносин та продуктів інформаційної діяльності, які функціонують у рамках єдиного правового поля для задоволення інформаційних потреб особи, суспільства і держави засобами преси, телебачення, радіомовлення, книговидавання та аудіовізуальної продукції на магнітних носіях, а також документальних фондів бібліотек, архівів, музеїв.

Матеріальною основою інформаційного потенціалу виступає виробництво та використання відповідного технічного забезпечення.

Інформаційні технології – це сукупність методів, інструментів та програмно-технічних засобів, які забезпечують збір, зберігання, обробку, передачу та використання інформації, або, іншими словами, це підсилювачі інтелектуальних можливостей людей і машин, основа розвитку продуктивних сил.

Захист національних інтересів, збереження Державної таємниці та надання дозволів на прослуховування громадян в Україні здійснює Служба захисту інформації, автономний підрозділ в структурі Служби безпеки України [2, С.99].

Використана література:

1. Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Роман Яковенко. – Кіровоград : „Пік”, 2009. – 548 с. : іл.
2. Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Роман Яковенко. – [2-ге вид., випр.]. – Кіровоград : „КОД”, 2010. – 548 с. : іл.
3. Чухно А. А. Твори : у 3 т. / НАН України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Наук.-дослід. фін. ін-т при М-ві фін. України / А. А. Чухно. – К., 2006. – Т. 2 : Інформаційна постіндустріальна економіка : теорія і практика. – 512 с. – Бібліогр. : с. 502-510.

Р. В. ЯКОВЕНКО,
к.е.н., доцент